

ג'ורא ארדינסט
רמי בן נתן (קליינברגר)
אורי נוי
גיל רזה*
נר אמודאי
יאב דנקר*
רועי קנר*
מרים הבר*
רן שפרינצק
מרים קליינברגר-אתר
עדי צנטנר
חי ברוך
עופר ויסקר
שרון פקלמן*
יהודית ליבין הירש
מאיה פרנקו
נועה גבע
הדס בקל-בהר
חגית הלר-קוצר
כרמל מיכאלי
יויה גייר
מיכל רוטשילד*
מיכל מרלינג
אורית לידור
זהבית שחף
נטע ברומברג
תומר ויסמן*
ערן וינר
אפרת רפאלי
נטע שגיא
אילה פלזנטל-דברת
עינת סלוטקי
מי-טל נעים
יעל לבין
צפרייר בלונדר
גלית פרידמן
אבי מיליקובסקי
אורן גרמן
מיטל טויסטר רזנטל
טל מזוריק
נדב אולגן
רותם ידידיה
דב אולך
ליעד מאיר
שירה לוי
אריק ברנאייזן
דורון נרוצקי
אורי וולובלסקי
תמי רנד-פורמן
אילן גרינשטיין
נואמי ליברמן
תמר חודניק
מיה שטיינר
מוריה עומר

7 באוקטובר 2010

הנדון : סקירת מדיניות ורגולציה – אנרגיה

משרד ארדינסט, בן נתן ושות' נוסד בשנת 1988, והוא נמנה כיום על השורה הראשונה של המשרדים המסחריים בישראל.

המשרד מייצג חברות מקומיות ובינלאומיות מובילות וכן קבוצות של משקיעים ויזמים, בקשר לתכנון, הקמה, מימון והפעלה של פרויקטים בתחומי האנרגיה והתשתיות, לרבות בתחום של ייצור חשמל באמצעות אנרגיות מתחדשות, טיפול בשפכים ובפסולת ותחבורה הציבורית. כמו כן, מייצג המשרד שורה של חברות קלינטק בתחומים מגוונים. המשרד גם מעורב בהליכי הסדרה ורגולציה בתחום של ייצור חשמל על ידי יזמים פרטיים.

את הפעילות בתחומים אלה מוביל עו"ד אורי נוי, שותף בכיר במשרד (noy@ebnlaw.co.il).

במסגרת סקירה זו, יתוארו החלטותיהם של גופי הרגולציה הרלוונטיים שעניינן קביעת מדיניות והסדרה בתחומי האנרגיה ובייחוד בתחום של ייצור חשמל. הסקירה תתמקד בישראל, האיחוד האירופי, ארצות הברית, הודו וסין.

נשמח לקבל את תגובותיכם, ולעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה בקשר לאמור בסקירה (מיכל - michalm@ebnlaw.co.il; נדב - nadav@ebnlaw.co.il).

I. ישראל

1. **חוות רוח בהספק מותקן של 155 מגוואט ברמת הגולן** – בהודעת דובר של משרד התשתיות הלאומיות מיום 21.9.10 נאמר כי ראש הממשלה חתם על הכרזה כי הפרויקט האמור מוכרז כפרויקט תשתית בעל חשיבות לאומית.

להרחבה –

<http://www.mni.gov.il/mni/he-il/Energy/Messages/EnergySpokesmanWindEnergy.htm>

.2

שימוע – הסדרה עבור מתקנים לייצור חשמל מביו-גז – ביום 6.10.10 פרסמה הרשות לשירותים ציבוריים-חשמל ("הרשות"), לשימוע הציבור, טיוטא של הסדרה עבור מתקנים לייצור חשמל מביו-גז ("ההסדרה" ו – "מתקנים"). התייחסויות לשימוע יש להגיש עד ליום 20.10.10. להלן נפרט את עיקרי ההסדרה –

2.1. ההסדרה מיועדת למתקנים קיימים, או ליוזמים המבקשים להקים מתקני ייצור חשמל מביו-גז, המופק ממתקני טיפול בפסולת בטכנולוגיה של עיכול אנאירובי, אשר יחוברו לרשת החלוקה, וזאת עד להקמת מתקנים בהיקף כולל של 170 מגוואט, או עד לסוף שנת 2017, המוקדם מבין השניים.

2.2. המתקנים שיוקמו על פי ההסדרה יפעלו על פי שיטת אנרגיה כהגדרתה בכללי משק החשמל (עסקאות עם ספק שירות חיוני, תש"ס-2000 ("הכללים"), יחויבו למכור את כל החשמל המיוצר בהם לסש"ח, וסש"ח יהיה מחויב לקנות את החשמל האמור.

2.3. תעריף רכישת החשמל, אותו ישלם סש"ח לבעל מתקן יעמוד על סך של 60 אג', והוא יעודכן אחת לשנה, באמצעות הצמדתו לשער הדולר (30%), שער האירו (30%), ומדד המחירים לצרכן (40%), וכן עדכון, שאינו ברור מה שיעורו, לממצוע שנתי של ריביות אג"ח צמודות מדד ולא סחירות, בעל דירוג A+ ומח"מ של 18 שנה.

2.4. בעל רישיון מותנה על פי ההסדרה, יזכה להבטחת תעריף ל – 20 שנה, מיום קבלת האישור התעריפי, בגובה התעריף שיהיה בתוקף במועד קבלת האישור האמור, כאשר התעריף המובטח יוצמד, בתחילת כל שנה, באופן מלא למדד המחירים לצרכן.

2.5. הרישיון המותנה אשר יוענק על פי ההסדרה הינו רישיון מותנה ל – 66 חודשים, כאמור בכללים.

2.6. **יצוין, כי ההסדרה אינה מיועד לייצור חשמל מביו-גז שמקורו במטמנות או במתקני טיהור שפכים.**

2.7. כן יצוין, כי קביעת התעריף במסגרת ההסדרה, אינה מתחשבת בכל עלויות הקמת חלק המתקן שעניינו טיפול בפסולת (למשל מיכלי העיכול), אלא מתחשבת בעיקר בעלויות הקמת חלק המתקן שייעודו ייצור חשמל (למשל יחידות הגנרציה ורכיבי החיבור).

2.8. יחד עם כך, נאמר בהסדרה כי המשרד להגנת הסביבה עתיד לפרסם קול קורא בו יציע לספק תמיכות וסיוע להקמת מתקנים לפי ההסדרה מתוך תקציב הקרן לשמירת הניקיון – גובהן של תמיכות אלא אמור להיות, על פי המשתמע מן ההסדרה, עד לגובה שאינו הובא בחשבון במסגרת קביעת התעריף בהסדרה.

2.9. **תנאי הסף לקבלת רישיון מותנה -**

2.9.1. **זיקה לקרקע –** על מבקש הרישיון המותנה להוכיח זיקה לקרקע הזמינה להקמת המתקן.

2.9.2. **הוכחת הון עצמי** – מבקש הרישיון ידרש להוכיח את יכולתו להעמיד הון עצמי בשיעור של 20% מעלותו הנורמטיבית של המתקן, אשר תחושב לפי סך של \$4,800 לקילוואט מותקן.

2.9.3. **ניסיון בתחום** – צוות משותף של הרשות והמשרד להגנת הסביבה, יבחן פרמטרים שונים, אשר אינם מפורטים במסמך השימוע, אשר מעידים על ניסיון היזם בתחום, וכן יבחן האם הטכנולוגיה באמצעותה בכוונת היזם להקים את המתקן, הינה טכנולוגיית עיכול אנאירובי – **לא תיפסלנה בקשות בשל תנאי סף זה מבלי ליתן ליזם הזדמנות להציג את עמדתו.**

2.9.4. **אישור המשרד להגנת הסביבה** – על מבקש הרישיון להציג אישור של המשרד להגנת הסביבה לכך שהמתקן נשוא הבקשה עומד בקריטריונים נדרשים (אין פירוט כלשהו של אותם קריטריונים).

2.9.5. **סקר היתכנות** – מבקש רישיון להקמת מתקן בהספק העולה על 630 קילוואט יידרש לקבל מסש"ח סקר היתכנות, כהגדרתו באמות המידה.

2.9.6. **ערבות בנקאית** – כתנאי לקבלת רישיון מותנה יידרש יזם, המבקש להקים מתקן הגדול מ- 1 מגוואט, להעמיד ערבות בנקאית בגובה של \$1.8 לכל קילוואט מותקן, בהתאם לכללים.

קישור למסמך השימוע –

http://www.pua.gov.il/Sip_storage/FILES/5/1765.pdf

3. **שימוע – אמת מידה הקובעת תנאים לאי ביצוע ועיכוב רכישת אנרגיה או מתן שירותים על ידי שש"ח** – ביום 21.9.10 פרסמה הרשות, לשימוע הציבור, את טיוטת אמת המידה האמורה, אשר קובעת כי ספק השירות החיוני יהיה רשאי להשהות עסקאות רכישת אנרגיה ו/או זמניות ומתן שירותים עם יצרן חשמל פרטי בהתקיים אחד מהתנאים המפורטים באמת המידה, ובכפוף לקיום הליך הקבוע באמת המידה.

קישור למסמך השימוע –

<http://www.pua.gov.il/56-2072-he/Electricity.aspx?pos=3>

4. **שימוע – טיוטת החלטה בסוגיית הזרמת הון עצמי על ידי בעלי רישיונות מותנים** – ביום 20.9.10 פרסמה הרשות, לשימוע הציבור, טיוטת של החלטת מליאת הרשות בסוגיית הזרמת הון עצמי על ידי בעלי רישיונות מותנים, בכל סוגי טכנולוגיות הייצור ("השימוע" ו- "טיוטת החלטה").

על פי טיוטת החלטה ישונה נוסח הרישיון המותנה אשר ניתן ליזמים המעוניינים להקים מתקן לייצור חשמל ("היזמים"), באופן שיפורט להלן –

4.1. על פי האמור בסעיף 20.2 לרישיון המותנה ("הרישיון המותנה"), אשר ניתן כיום ליזמים, בכל סוגי הטכנולוגיות, נקבעו מועדי העמדת ההון העצמי הנדרש מבעל הרישיון המותנה כך –

"בעל הרשיון המותנה יהיה, ממועד מתן הרשיון המותנה ועד הסגירה הפיננסית, בעל הון עצמי בשיעור שלא יפחת מ- 20% (או מכל שיעור אחר שייקבע בתקנות), משווי מתקן הייצור כפי שייקבע ע"י הרשות ומפורט בהתחייבות להעמדת הון עצמי בנספח ג'".

4.2. נספח ג' (או נספח ז' בסוגי רישיונות מותנים מסויימים) האמור לרישיון המותנה, הינו כתב ההתחייבות להעמדת הון עצמי ("כתב ההתחייבות"), אותו נדרש מבקש הרישיון המותנה לצרף לבקשתו לקבלת רישיון מותנה, ובו מתחייב מבקש הרישיון, או מחזיק אמצעי שליטה בו, כך –

"... מתחייב בשם החברה להעמיד לטובת בעל הרשיון המותנה ועד לסגירה הפיננסית, הון בסכום של ___ מיליון ₪, אשר יהווה הון עצמי של החברה בעלת הרישיון המותנה, לצורך עמידה בדרישות התקנות להון עצמי של 20% משווי מתקן הייצור כהגדרתו ברישיון, התחייבות זו היא עד הסגירה הפיננסית".

4.3. על פי פרשנות הרשות את הוראות הרישיון המותנה וכתב ההתחייבות, בנוסחן כיום, נדרש בעל הרישיון המותנה להעמיד את מלוא ההון העצמי הנדרש ממנו, כבר במועד הסגירה הפיננסית.

4.4. על פי טיוטת ההחלטה ישונה נוסחו של סעיף 20.2 לרישיון המותנה, לנוסח הבא –

"20.2

(א) בעל הרשיון המותנה, מתחייב להיות, כתנאי לתוקף הרישיון ועד לא יאוחר מתום תקופת הרישיון המותנה, בעל הון עצמי, כהגדרתו של מונח זה בתקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רשיון וחובות בעל רשיון), תשנ"ח-1997, בשיעור שלא יפחת מהנדרש בתקנה 20 לתקנות אלה.

(ב) כתנאי לאמור לעיל, בעל הרשיון המותנה יהיה חייב להוכיח העמדת הון עצמי בתקופת רשיון הייצור המותנה באחת משתי האפשרויות הבאות: האחת – בהעמדת ההון העצמי בשיעור המלא עד לא יאוחר ממועד הסגירה הפיננסית. אפשרות שנייה – בהעמדת הון עצמי לשיעורין במהלך תקופת הרישיון המותנה החל ממועד הסגירה הפיננסית ועד למועד קבלת רישיון הייצור הקבוע, וזאת בהתאם להיקים ולמועדים במפורטים בס"ק (ד) להלן.

(ג) בעל הרשיון המותנה יחתום על כתבי ההתחייבות המתאימים להעמדת הון עצמי כנספח ז' לרישיון וכתנאי לתקפו.

(ד) בעל הרשיון המותנה יהיה רשאי להציג הון עצמי לשיעורין, בהתאם להיקפים ולמועדים המפורטים בנספח א'.

(ה) בעל הרשיון מותנה (הטעות במקור – הח"מ) אשר בחר באפשרות השנייה המפורטת לעיל, מתחייב בזה לפעול כמפורט להלן: (1) להציג בפני הרשות במועד הסגירה הפיננסית, וכתנאי לאישור הרשות בדבר עמידת היצרן באבן דרך זו, התחייבות של המממנים כי החל ממועד הסגירה ועד למועד קבלת רישיון הייצור הקבוע הזרמת ההון תהיה בשיעור כפי האמור לעיל (היצרן והמממנים יידרשו להתחייב בהסכם המימון שלא לשנות את ההסדרים בהסכם כאמור המאפשרים את הזרמת ההון העצמי לשיעורין) (2) להגיש לרשות, אחת לרבעון, אישור רו"ח המאשר את הזרמת ההון העצמי כנדרש על פי ההתחייבות להעמדת הון עצמי המצורפת, והזרמה זו תמצא את ביטויה בדוחו"ת הכספיים המבוקרים של החברה בעלת הרישיון המותנה, שתבוקר על ידי הצוות המקצועי ברשות.

יובהר, כי כפי המפורט לעיל אי עמידה מעם היצרן באחת או יותר מאבני הדרך לעניין הזרמת ההון העצמי תביא לביטול הרישיון המותנה."

4.5. על פי טיוטת ההחלטה יצטרף לכתב ההתחייבות הקיים, כתב התחייבות נוסף, בנוסח הבא –

"אנו ... מתחייבים בשם החברה להעמיד לחברה בעלת הרישיון המותנה הון עצמי בסכום של ___ ₪ (הערך יעודכן בסמוך לקבלת האישור התעריפי בהתאם למופיע

באישור התעריפי, אשר יהווה הון עצמי של החברה בעלת הרשיון המותנה לצורך עמידה בדרישה להון עצמי בשיעור שלא יפחת מ 20% משווי מתקן היצור (תקנה 20 לתקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רשיון וחובות בעל רשיון), תשנ"ח-1997.

הרינו מתחייבים לבצע התחייבות זו לשיעורין, לפי הפריסה המופיעה בנספח א'.

הרינו מצהירים בזה כי ידוע לנו שתוקף האישור התעריפי וכן תקפו של הרשיון המותנה מותנה בקיום התחייבותנו להעמדת הון עצמי בשיעור של 20% משווי מתקן היצור בפריסה מדורגת/לשיעורן כמפורט לעיל וכי תוקף האישור התעריפי ו/או רשיון המותנה יפקע במקרה של אי עמידה בתנאי זה".

4.6 **משמעותה של קבלת ההחלטה, אשר הטיטא שלה פורסמה לשימוע, הינה כי למסלול הקיים לפיו בעל הרשיון המותנה ידרש להעמיד את מלוא ההון העצמי הנדרש ממנו במועד הסגירה הפיננסית, יתווסף מסלול חדש ומקל, לפיו, בעל הרשיון המותנה יוכל להעמיד את ההון העצמי הנדרש ממנו לשיעורין, ממועד הסגירה הפיננסית ועד לקבלת רישיון ייצור קבוע, וזאת בהתאם לסוג הטכנולוגיה באמצעותה בכוונתו להקים את המתקן (על פי השיעורים הקבועים בנספח א' לסקירה זו), ובכפוף לחתימה על כתב התחייבות ייחודי, ובעמידה בתנאים הקבועים בהחלטה.**

לא ברור מנוסח טיוטת ההחלטה, מי צריך לחתום על כתב התחייבות הייחודי לבעלי רישיונות מותנים אשר בחרו במסלול החדש להעמדת הון עצמי, ומתי יש לחתום על אותו כתב התחייבות (האם כתנאי להגשת בקשה לרישיון מותנה כפי שנהוג כיום, או בסמוך לסגירה הפיננסית).

4.7 **התייחסויות לשימוע ניתן היה להגיש עד ליום 3.10.10.**

קישור למסמך השימוע –

<http://www.pua.gov.il/56-2069-he/Electricity.aspx?pos=1>

5 **שימוע – שינוי ההסדרה למתקנים סולאריים בינוניים – הוכחת ניסיון –** ביום 31 לאוגוסט 2010 פרסמה הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל ("הרשות"), לשימוע תיקון לנוהל הרישוי, אשר הינו חלק מן ההסדרה לייצור חשמל באמצעות מתקן סולארי בהספק מותקן הגדול מ – 50 המתחבר לרשת החלוקה ("הנוהל" ו – "ההסדרה"). להלן יפורט התיקון המוצע ומשמעותו –

5.1 עניינו של התיקון הינו בדרישות הניסיון שעל מבקש רישיון מותנה לפי ההסדרה להציג, כתנאי סף להגשת בקשתו לרישיון המותנה.

5.2 על פי התיקון המוצע ישונה נוסחו של סעיף 1(ד) לנוהל באופן הבא –

5.2.1 נוסח קיים –

"ניסיון בתחום – ניסיון מקצועי בתכנון, הקמה והפעלה של מתקנים פוטו וולטאים בהתאם לגודל התחנה המבוקש ברישיון המותנה. למתקנים בטכנולוגיה סולארית לא פוטו וולטאית ולמתקנים המתחברים לרשת מתח נמוך לא יידרש ניסיון בתחום".

5.2.2 נוסח מוצע –

"ניסיון בתחום – למתחברים למתח גבוה – ניסיון מקצועי בתכנון, הקמה וחיבור של מתקנים חשמליים המתחברים לרשת המתח הגבוה".

5.3. משמעות ההחלטה הינה כי המצב הקיים שבו נדרש מבקש רישיון להציג ניסיון בתחום הפוטוולטאי, אשר אינו קיים בארץ, ואשר חייב התקשרות עם חברה זרה בעלת ניסיון רלוונטי, ישתנה, כך שיספיק ניסיון בחיבור מתקנים חשמליים בכלל לרשת המתח הגבוהה – ניסיון שקיים גם אצל גופים בישראל.

5.4. לא ברור מנוסח התיקון אם הוא יחול על בקשות לרישיונות מותנים שכבר הוגשו, ואם זו הכוונה, יש בכך משום שינוי שיטיב עם מבקשי רישיונות שאינם עומדים בתנאי הסף כנוסחו היום, אולם עומדים בתנאי הסף בנוסח המוצע.

5.5. את התגובות לשימוע זה ניתן היה להגיש עד לא יאחר מיום 8.9.10.

קישור למסמך השימוע –

http://www.pua.gov.il/Sip_storage/FILES/5/1745.pdf

.II ארה"ב

6. קליפורניה – אושרה הקמת תחנת הכח התרמו-סולארית הגדולה בעולם: ב- 17.9.2010 אישר הרגולטור

בקליפורניה את הקמת הפרויקט התרמו-סולארי Blythe Solar Power במדבר Mojave, שיוקם על ידי החברה הגרמנית Solar Millennium והספקו צפוי לעמוד על 1,000 מגה-וואט. מכיוון שהקרע עליה מתוכנן הפרויקט לקום נמצאת בבעלות פדרלית, נדרשים יזמי הפרויקט לקבל גם את אישורו של המשרד הפדרלי למינהל מקרקעין, שצפוי ליתן את החלטתו בעניין עד לסוף חודש אוקטובר.

קישור למידע אודות הפרויקט באתר נציבות האנרגיה של קליפורניה:

http://www.energy.ca.gov/sitingcases/solar_millennium_blythe/index.html

.III אירופה

7. חוות רוה בהספק של 300 מגהוואט החלה לפעול מול חופי בריטניה: ב- 23.9.2010 החלה חוות הרוח

Thanet, הממוקמת בים הצפוני, במרחק 12 ק"מ מחופי קנט שבאנגליה, בפעילות באופן רשמי. החווה, המופעלת ע"י החברה השבדית Vattenfall, כוללת 100 טורבינות.

קישור להודעה באתר Vattenfall:

<http://www.vattenfall.com/en/vattenfallnewsdetailhidden.htm?newsid=6F3B35DFC9A34565BB2318455EA1A43F>

8. **המטרה בדנמרק - ללא דלק פוסילי עד 2050**: דו"ח שפרסמה נציבות שינוי האקלים של דנמרק צופה כי עד 2050 תוכל דנמרק לוותר כליל על הצורך בדלקים ממקורות שאינם מתחדשים. כדי להשיג את המטרה עד 2050, ממליץ הדו"ח לממשלת דנמרק להתחיל להקדיש 0.5% מהתל"ג השנתי להשקעה באנרגיות מתחדשות.

קישור לדו"ח:

<http://www.klimakommissionen.dk/en-US/AbouttheCommission/TheDanishClimateCommissionreport/Sider/Forside.aspx>

IV. יפן

9. **יפן מתכננת קידוח נסיון של גז טבעי מתוך "קרח אש"**: משרד המסחר של יפן הגיש בקשה לתקציב של כ- 8.9 ביליון ין, שנועד לממן קידוח עומק מסחרי נסיוני להפקת מתאן ממאגרים קפואים של מתאן הידרט – הקרוי גם "קרח אש" (תרכובת בה מולקולות מתאן כלואות בתוך מבנה גבישי של מים) במעמקי הים. הקידוחים הנסיוניים, המתוכננים לאביב הבא, ייעשו בקרבת החוף הדרום-מזרחי של יפן, כדי לבדוק האם ישנה היתכנות מסחרית להפקת גז ממאגרי המתאן הקפואים בעומק הים. סקרים שבוצעו באזור מציעים כי ניתן יהיה להפיק גז טבעי שיספיק ליפן – שכיום מייבאת כמעט את כל הגז בו היא משתמשת - למשך 100 שנים. מדענים ומומחים לאנרגיה הביעו דאגה בקשר לבטיחות הקידוח במתאן הקפוא, שעלול לערער את היציבות של מרבצי המתאן התת-ימיים ולגרום לדליפות ולזיהום סביבתי קשה.

קישור לדיווח ב-Guardian:

<http://www.guardian.co.uk/business/2010/sep/27/energy-industry-energy>

סקירה זו ניתנת כשירות ללקוחותינו, האמור בה אינו מהווה משום חוות דעת, ייעוץ משפטי, המלצה או הצעה לפעול בדרך כלשהי. ארדינסט, בן נתן ושות', עו"ד אינם נושאים באחריות כלשהי לנכונותם ודיוקם של הסקירה ופרטיה, ולא ישאו בשום מקרה באחריות לנזק מכל סוג ומין, שיגרם בגין שימוש במידע הכלול בסקירה זו.

בכבוד רב,

ארדינסט, בן נתן ושות', עו"ד